

I. ŘEŠTE NEROVNICE A MNOŽINU ŘEŠENÍ NAKRESLETE

1. $|x - 2| + 1 \leq 5$ 2. $xy \geq 1, y \leq \sin x$ 3. $(x^2 - y^2) \sin x \geq 0$ 4. $|x + 1| + |x - 2| \leq 4$
 5. $|x^2 - 4x + 3| \leq |x^2 - 4|$ 6. $\frac{x-1}{x+2} < \frac{x}{x+1} + 1$ 7. $\sqrt{x^2 + 2x - 3} \geq \sqrt{x^2 + 3x - 4}$
 8. $\cos x \leq \sin x$ 9. $\cos^2 x > \sin^2 x$ 10. $\log_{\frac{1}{3}}(x^2 - 3x + 3) \geq 0$ 11. $1 \leq |ax + 1| < 2, a \in \mathbb{R}$
 12. $ax^2 + bx + c \geq 0, a, b, c \in \mathbb{R}$ 13. Pro která $x \in \mathbb{R}$ neplatí nerovnost $|1 + x\sqrt{a}| \leq 2ax^2$ pro
 žádné $a \in \mathbb{R}$?   14. Určete množinu $\{a \in \mathbb{R} \mid (\forall x \in \mathbb{R})(|x - 2| \leq 1 \Rightarrow x^2 - ax > 5)\}$

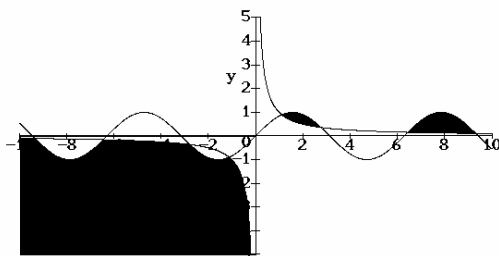
DOKAŽTE INDUKCÍ

15. $\sum_{k=2}^n \frac{1}{k^2} < \frac{n-1}{n+1}$ 16. $10^n - 4$ je dělitelné 6 pro každé $n \in \mathbb{N}$ 17. $\sum_{k=2}^n \frac{1}{k} < 2\sqrt{n}$
 18. $(1 + x)^n \geq 1 + nx, n \in \mathbb{N}, x \geq -1$ 19. $\sqrt[n]{a_1 \cdot \dots \cdot a_n} \leq \frac{1}{n}(a_1 + \dots + a_n), a_1, \dots, a_n \geq 0$
 20. $\sum_{k=1}^n k^2 = \frac{1}{6}n(n+1)(2n+1)$ 21. $\sum_{k=1}^n k^3 = \left(\frac{n(n+1)}{2}\right)^2$ 22. $\sum_{k=1}^n \sin kx \sin \frac{x}{2} = \sin \frac{n}{2}x \sin \frac{n+1}{2}x$
 23. $n! \leq \left(\frac{n+1}{2}\right)^n$ 24. $\frac{1}{\sqrt{1}} + \frac{1}{\sqrt{2}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{n}} > \sqrt{n}, n > 1$ 25. $\frac{1}{2} \cdot \frac{3}{4} \cdot \dots \cdot \frac{2n-1}{2n} < \frac{1}{\sqrt{2n+1}}$
 26. $\left| \sin \sum_{k=1}^n x_k \right| \leq \sum_{k=1}^n \sin x_k, x_1, \dots, x_n \in [0, \pi]$ 27. $2^n \geq n^2, n \in \mathbb{N} \setminus \{3\}$

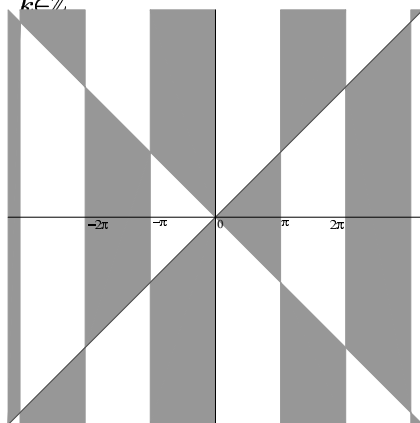
ZJISTĚTE, ZDA PLATÍ NÁSLEDUJÍCÍ VÝROKY, A NAPIŠTE JEJICH NEGACI

28. $(\forall x \in \mathbb{N})(\exists y \in \mathbb{N})(y > x)$ 29. $(\exists y \in \mathbb{N})(\forall x \in \mathbb{N})(y > x)$
 30. $(\forall x \in \mathbb{R})(\forall y \in \mathbb{R})(\exists z \in \mathbb{R})(x = y + z)$ 31. $(\forall x \in \mathbb{R})(\exists z \in \mathbb{R})(\forall y \in \mathbb{R})(x = y + z)$
 32. $(\forall a \in \mathbb{R})(\forall b \in \mathbb{R})(\forall c \in \mathbb{R})(|a - b + c| \geq |a| - |b| - |c|)$
 33. $(\forall a \in \mathbb{R})(\exists \varepsilon > 0)(\exists \alpha \in \mathbb{R})(\forall x \in \mathbb{R})(x \in (a, a + \varepsilon) \Leftrightarrow |x - \alpha| < 1)$
 34. $(\exists a \in \mathbb{R})(\forall \varepsilon > 0)(\forall \alpha \in \mathbb{R})(\exists x \in \mathbb{R})(x \in (a, a + \varepsilon) \Leftrightarrow |x - \alpha| < 1)$

VÝSLEDKY A NÁVODY.   1. $x \in [-2, 8]$.   2.

3. $x \in \bigcup_{k \in \mathbb{Z}} [2k\pi, (2k+1)\pi]$ a $|y| \leq |x|$; nebo $x \in \bigcup_{k \in \mathbb{Z}} [(2k-1)\pi, 2k\pi]$ a $|y| \geq |x|$.

4. $x \in [-\frac{3}{2}, \frac{5}{2}]$.   5. $x \in [1 - \frac{\sqrt{6}}{2}, \frac{7}{4}] \cup [1 + \frac{\sqrt{6}}{2}, +\infty)$.   6. $x \in (-\infty, \frac{-5-\sqrt{13}}{2}) \cup (-2, -1) \cup$
 $(\frac{-5+\sqrt{13}}{2}, +\infty)$.   7. $x \in (-\infty, -4] \cup \{1\}$.   8. $x \in \bigcup_{k \in \mathbb{Z}} [\frac{\pi}{4} + 2k\pi, \frac{5}{4}\pi + 2k\pi]$.   9. $x \in \bigcup_{k \in \mathbb{Z}} [-\frac{\pi}{4} +$
 $k\pi, \frac{\pi}{4} + k\pi]$.   10. $x \in [1, 2]$.   11. Pro $a = 0$ je $x \in \mathbb{R}$, pro $a \neq 0$ je $x \in (-\frac{1}{a} - \frac{2}{|a|}, -\frac{1}{a} - \frac{1}{|a|}] \cup$
 $[-\frac{1}{a} + \frac{1}{|a|}, -\frac{1}{a} + \frac{2}{|a|})$.   12. $a = b = 0, c \geq 0 - x \in \mathbb{R}$; $a = b = 0, c < 0 -$ žádné řešení; $a = 0, b > 0$
 $-x \in [-\frac{c}{b}, +\infty)$; $a = 0, b < 0 - x \in (-\infty, -\frac{c}{b}]$; $a > 0, b^2 - 4ac \leq 0 - x \in \mathbb{R}$; $a > 0, b^2 - 4ac > 0 -$
 $x \in (-\infty, \frac{-b-\sqrt{b^2-4ac}}{2a}] \cup [-\frac{b+\sqrt{b^2-4ac}}{2a}, +\infty)$; $a < 0, b^2 - 4ac < 0 -$ žádné řešení; $a < 0, b^2 - 4ac = 0 -$

$x = -\frac{b}{2a}$; $a < 0, b^2 - 4ac > 0 - x \in [-\frac{b-\sqrt{b^2-4ac}}{2a}, \frac{-b+\sqrt{b^2-4ac}}{2a}]$. **13.** Pro $x = 0$. **14.** $(-\infty, -4)$.
28. Platí, negace: $(\exists x \in \mathbb{N})(\forall y \in \mathbb{N})(y \leq x)$. **29.** Neplatí, negace $(\forall y \in \mathbb{N})(\exists x \in \mathbb{N})(y \leq x)$.
30. Platí, negace $(\exists x \in \mathbb{R})(\exists y \in \mathbb{R})(\forall z \in \mathbb{R})(x \neq y + z)$. **31.** Neplatí, negace $(\exists x \in \mathbb{R})(\forall z \in \mathbb{R})(\exists y \in \mathbb{R})(x \neq y + z)$.
32. Platí, negace $(\exists x \in \mathbb{R})(\exists y \in \mathbb{R})(\exists z \in \mathbb{R})(|a - b + c| > |a| - |b| - |c|)$.
33. Platí, negace $(\exists a \in \mathbb{R})(\forall \varepsilon > 0)(\forall \alpha \in \mathbb{R})(\exists x \in \mathbb{R})(x \in (a, a + \varepsilon) \Leftrightarrow |x - \alpha| \geq 1)$ **34.** Platí, negace $(\forall a \in \mathbb{R})(\exists \varepsilon > 0)(\exists \alpha \in \mathbb{R})(\forall x \in \mathbb{R})(x \in (a, a + \varepsilon) \Leftrightarrow |x - \alpha| \geq 1)$

II. ZOBRAZENÍ

- Nechť $f(x) = \frac{2\sqrt{x}}{4-\sqrt{x}}$. Nalezněte D_f, H_f, f^{-1} .
- Nechť $\varphi : \langle 0, \infty \rangle \rightarrow \langle 1, \infty \rangle$ je bijekce (tj. zobrazení prosté a na) a $\psi(x) = \sqrt{\varphi^2(x) - 1}$. Dokažte, že existuje inverzní funkce ψ^{-1} , a vyjádřete ji pomocí φ^{-1} . Co je $D_{\psi^{-1}}$?
- Nechť $f : \mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}, g : \mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}, f(z) = z + 2\bar{z}, g(z) = a(2\bar{z} - z)$. Existuje $a \in \mathbb{C}$, pro které $g = f^{-1}$?
- Vyšetřete z hlediska monotonie (bez užití derivace) následující funkce a načrtněte jejich graf:
  - $f(x) = \frac{3x+2}{2x-3}$
  - $f(x) = x + \frac{1}{x}$
  - $f(x) = \sqrt{3} \sin x + \cos x$
  - $f(x) = 2 \sin^2 x + \sqrt{3} \sin 2x$
- Zapište co nejjednodušší předpis pro funkce $f \circ f$ a $f \circ f \circ f$, pokud f je funkce z bodů a), b) předchozího příkladu, nebo c) $f(x) = \frac{1}{1+x}$. Určete vždy definiční obor a obor hodnot.
- Nechť $f : X \rightarrow Y, A, B \subset X$. Platí obecně a) $f(A) \cup f(B) = f(A \cup B)$; b) $f(A \setminus B) \subset f(A) \setminus f(B)$; c) $f(A) \setminus f(B) \subset f(A \setminus B)$; d) $f(A \cap B) = f(A) \cap f(B)$?

Pokud nějaké z uvedených tvrzení neplatí, charakterizujte funkce, pro které platí. Jak je to v případě, že $A, B \subset Y$ a místo f píšeme v a)-d) f^{-1} ?

- Charakterizujte zobrazení $f : M \rightarrow L$, pro která platí
  - $(\forall A \subset M)(f^{-1}(f(A)) = A)$; b) $(\forall B \subset L)(f(f^{-1}(B)) = B)$.
- Platí výrok $(\exists M \subset \mathbb{R})(\exists f : M \rightarrow \mathbb{R})(\forall x \in \mathbb{R})(x \neq 0 \Rightarrow f(x + \frac{1}{x}) = g(x))$, je-li a) $g(x) = \sin x + \sin \frac{1}{x}$, b) $g(x) = \sqrt{x^2 + 1}$, c) $g(x) = \frac{x^{16}+1}{x^8}$?

Pokuste se charakterizovat všechny funkce g , pro které uvedený výrok platí.

- Platí výroky (1) $(\exists M \subset \mathbb{R})(\exists f : M \rightarrow \mathbb{R})(\forall x \in \mathbb{R})(f(x^2 - 2x) = g(x))$, (2) $(\exists M \subset \mathbb{R})(\exists f : M \rightarrow \mathbb{R})(\forall x \in \mathbb{R})(f(x - |x|) = g(x))$, je-li a) $g(x) = \cos(1 - x)$, b) $g(x) = \sin(1 - x)$ c) $g(x) = \max(x, 0)$, d) $g(x) = \max(-x, 0)$?

Pokuste se charakterizovat všechny funkce g , pro které uvedené výroky platí.

VÝSLEDKY A NÁVODY. **1.** $D_f = [0, 16) \cup (16, +\infty), H_f = (-\infty, -2) \cup [0, +\infty), f^{-1}(y) = \frac{16y^2}{(y+2)^2}, y \in H_f$. **2.** $D_{\psi^{-1}} = H_{\psi} = [0, \infty), \psi^{-1}(y) = \varphi^{-1}(\sqrt{y^2 + 1})$. **3.** Ano, $a = \frac{1}{3}$. **4.** a) f klesá na $(-\infty, \frac{3}{2})$ a na $(\frac{3}{2}, \infty)$; b) f roste na $(-\infty, -1]$, klesá na $[-1, 0)$ a na $(0, 1]$, roste na $[1, +\infty)$ (zkoumejte znaménko $f(x_1) - f(x_2)$); c) roste na každém z intervalů $[-\frac{2}{3}\pi + 2k\pi, \frac{1}{3}\pi + 2k\pi]$, klesá na každém z intervalů $[\frac{1}{3}\pi + 2k\pi, \frac{4}{3}\pi + 2k\pi]$ pro $k \in \mathbb{Z}$ (vyjádřete s použitím součtového vzorce); d) roste na každém z intervalů $[-\frac{1}{6}\pi + k\pi, \frac{1}{3}\pi + k\pi]$, klesá na každém z intervalů $[\frac{1}{3}\pi + k\pi, \frac{5}{6}\pi + k\pi]$ pro $k \in \mathbb{Z}$ (vyjádřete pomocí dvojnásobného argumentu a součtového vzorce). **5.** a) $(f \circ f)(x) = x, f \circ f \circ f = f$, definiční obor i obor hodnot je ve všech třech případech $\mathbb{R} \setminus \{\frac{3}{2}\}$; b) $(f \circ f)(x) = \frac{x^4 + 3x^2 + 1}{x(x^2 + 1)}, (f \circ f \circ f)(x) = \frac{x^8 + 7x^6 + 13x^4 + 7x^2 + 1}{x(x^2 + 1)(x^4 + 3x^2 + 1)}, D_f = D_{f \circ f} = D_{f \circ f \circ f} = \mathbb{R} \setminus \{0\}, H_f = (-\infty, -2] \cup [2, \infty), H_{f \circ f} = (-\infty, -\frac{5}{2}] \cup [\frac{5}{2}, \infty), H_{f \circ f \circ f} = (-\infty, -\frac{29}{10}] \cup [\frac{29}{10}, \infty)$; c) $(f \circ f)(x) = \frac{x+1}{x+2}, (f \circ f \circ f)(x) = \frac{x+2}{2x+3}, D_f = \mathbb{R} \setminus \{-1\}, H_f = \mathbb{R} \setminus \{0\}, D_{f \circ f} = \mathbb{R} \setminus \{-2, -1\}, H_{f \circ f} = \mathbb{R} \setminus \{0, \frac{1}{2}, 1\}, D_{f \circ f \circ f} = \mathbb{R} \setminus \{-2, -\frac{3}{2}, -1\}, H_{f \circ f \circ f} = \mathbb{R} \setminus \{0, \frac{1}{2}, 1\}$. **6.** Vždy platí a), c); tvrzení b), d) platí právě když f je prosté zobrazení. Pro f^{-1} platí vše. **7.** a) Prostá zobrazení; b) zobrazení na. **8.** a) Ano, b) ne, c) ano. Jsou to ty funkce, pro něž platí $g(x) = g(\frac{1}{x})$ pro každé $x \neq 0$. **9.** (1) a) Ano, b), c), d) ne. Jsou to ty funkce, pro něž platí $g(x) = g(2 - x)$ pro všechna x . (2) a), b), c) Ne, d) ano. Jsou to ty funkce, které jsou konstantní na $[0, +\infty)$.

III. NAJDĚTE SUPREMA A INFIMA NÁSLEDUJÍCÍCH MNOŽIN (POKUD EXISTUJÍ).

EXISTUJÍ MAXIMA A MINIMA?

1. $A = \{p/(p+q); p \in \mathbb{N}, q \in \mathbb{N}\}$, 2. a) $B_1 = \{\sin x; x \in \langle 0, 2\pi \rangle\}$, b) $B_2 = \{\sin x; x \in (0, 2\pi)\}$,
- c) $B_3 = \{\sin x; x \in (0, \pi)\}$, 3. a) $C_1 = \{n^2 - m^2; n \in \mathbb{N}, m \in \mathbb{N}\}$,
- b) $C_2 = \{n^2 - m^2; n \in \mathbb{N}, m \in \mathbb{N}, n > m\}$, c) $C_3 = \{n^2 - m^2; n \in \mathbb{N}, m \in \mathbb{N}, n \leq m\}$,
4. a) $D_1 = \{2^{-n} + 3^{-n}; n \in \mathbb{N}\}$, $D_2 = \{2^{-n} + 3^{-n}; n \in \mathbb{Z}\}$, 5. $E = \{5^{(-1)^j 3^k}; j \in \mathbb{Z}, k \in \mathbb{Z}\}$.
6. a) $F_1 = \{\cos(n + \frac{1}{n})\pi; n \in \mathbb{N}\}$, b) $F_2 = \{\cos(n + \frac{1}{n})\pi; n \in \mathbb{N} \text{ sudé}\}$,
- c) $F_3 = \{\cos(n + \frac{1}{n})\pi; n \in \mathbb{N} \text{ liché}\}$
7. Nechť $A, B \subset \mathbb{R}$ a $S = \sup A$, $s = \inf A$, $T = \sup B$, $t = \inf B$. Co lze říci o supremu a infimu následujících množin? a) $A \cup B$, b) $A \cap B$, *c) $A+B = \{a+b \mid a \in A, b \in B\}$, d) $-A = \{-a \mid a \in A\}$, *e) $A \cdot B = \{a \cdot b \mid a \in A, b \in B\}$, f) $A - B$, g) $A \setminus B$, h) $A \Delta B = (A \setminus B) \cup (B \setminus A)$.

VÝSLEDKY A NÁVODY. 1. $\sup A = 1$, $\inf A = 0$, maximum a minimum neexistuje. 2. a), b) $\max B_1 = \max B_2 = 1$, $\min B_1 = \min B_2 = -1$; c) $\max B_3 = 1$, $\inf B_3 = 0$, minimum neexistuje. 3. a) C_1 není shora ani zdola omezená; b) C_2 není shora omezená, $\min C_2 = 3$; c) C_3 není zdola omezená, $\max C_3 = 0$. 4. a) $\max D_1 = \frac{5}{6}$, $\inf D_1 = 0$, minimum neexistuje; b) D_2 není shora omezená, $\inf D_2 = 0$, minimum neexistuje. 5. E není shora omezená, $\inf E = 0$, minimum neexistuje. 6. a) $\max F_1 = 1$, $\inf F_1 = -1$, minimum neexistuje; b) $\sup F_2 = 1$, $\min F_1 = 0$, maximum neexistuje; c) $\max F_3 = 1$, $\inf F_3 = -1$, minimum neexistuje. 7. a) $\sup(A \cup B) = \max\{S, T\}$, $\inf(A \cup B) = \min\{s, t\}$. b) Pokud $A \cap B \neq \emptyset$, pak $\max\{s, t\} \leq \inf(A \cap B) \leq \sup(A \cap B) \leq \min\{S, T\}$ (a víc říci nelze). c) $\sup(A + B) = S + T$, $\inf(A + B) = s + t$. d) $\sup(-A) = -s$, $\inf(-A) = -S$. e) $\sup(A \cdot B) = \max\{S \cdot T, s \cdot t, s \cdot T, S \cdot t\}$, $\inf(A \cdot B) = \min\{S \cdot T, s \cdot t, s \cdot T, S \cdot t\}$. f) $\sup(A - B) = S - t$, $\inf(A - B) = s - T$. g) Pokud $A \setminus B \neq \emptyset$, pak $s \leq \inf(A \setminus B) \leq \sup(A \setminus B) \leq S$ (a víc říci nelze). h) Pokud $A \Delta B \neq \emptyset$, pak $\min\{s, t\} \leq \inf(A \cap B) \leq \sup(A \cap B) \leq \max\{S, T\}$ (a víc říci nelze).

IV. SPOČTĚTE NÁSLEDUJÍCÍ LIMITY POSLOUPNOSTÍ

1. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2n^2+n-3}{n^3-1}$ 2. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2n^3+6n}{n^3-7n+7}$ 3. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2n^5+3n-2}{n^5-3n^3+1}$ 4. $\lim_{n \rightarrow \infty} (\sqrt{n+1} - \sqrt{n})$
5. $\lim_{n \rightarrow \infty} (\sqrt[3]{n+11} - \sqrt[3]{n})$ 6. $\lim_{n \rightarrow \infty} (-1)^n \sqrt{n}(\sqrt{n+1} - \sqrt{n})$ 7. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{3^n+n^5}{n^6+n!}$ 8. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1+2+\dots+n}{n^2}$
9. $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{1+2+\dots+n}{n+2} - \frac{n}{2} \right)$ 10. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1^2+2^2+\dots+n^2}{n^3}$ 11. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1^3+2^3+\dots+n^3}{n^4}$ 12. $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{a}$, ($a \geq 0$)
13. $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{n}$ 14. $\lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{k=1}^n \frac{1}{k(k+1)}$ 15. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n}{2^n}$ 16. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2^n}{n!}$ 17. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sum_{k=1}^n [kx]}{n^2}$, $x \in \mathbb{R}$
18. $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{n!}$ 19. $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{A^n + B^n + C^n}$, ($A, B, C > 0$) 20. $\lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{k=1}^n \frac{1}{\sqrt{n^2+k}}$ 21. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n + [\sqrt[3]{n}]^3}{n - [\sqrt{n+9}]}$
22. $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{i}{n} \left(\frac{1+i}{\sqrt{2}} \right)^n$ 23. $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n$, kde $a_1 = \sqrt{2}$, $a_{n+1} = \sqrt{2 + a_n}$
- *24. $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n$, kde $a_1 = \sqrt{2}$, $a_{n+1} = \sqrt{2 - a_n}$
25. Nechť $p \in \mathbb{N}$, $x \geq 0$ a $x_n \geq 0$ pro $n \in \mathbb{N}$. Dokažte, že $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = x$, právě když $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[p]{x_n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[p]{x}$.
26. Pro která $x \in \mathbb{R}$ existuje $\lim_{n \rightarrow \infty} \sin nx$? Totéž pro $\lim_{n \rightarrow \infty} \cos nx$.

VÝSLEDKY A NÁVODY. 1. 0 2. 2 3. 2 4. 0 (rozšířte vhodným výrazem) 5. 0 6. Nemá limitu. 7. 0 8. $\frac{1}{2}$ 9. $\frac{1}{2}$ 10. $\frac{1}{3}$ 11. $\frac{1}{4}$ 12. 1 pro $a > 0$, 0 pro $a = 0$ (pro $a > 0$ pište $\sqrt[n]{a} = 1 + \delta_n$ a ukažte, že $\delta_n \rightarrow 0$) 13. 1 (pište $\sqrt[n]{n} = 1 + \delta_n$ a ukažte, že $\delta_n \rightarrow 0$) 14. 1 15. 0 16. 0 17. $\frac{1}{2}$ 18. $+\infty$ 19. $\max(A, B, C)$ 20. 1 21. 2 22. 0 23. 2 (dokažte, že a_n je rostoucí a omezená, a tedy má limitu, a pak, že limita musí být 2) 24. 1 (dokažte, že posloupnost lichých i posloupnost sudých členů jsou monotónní a omezené, a že obě musí mít limitu 1) 25. Použijte vhodné rozšíření výrazu $\sqrt[p]{x_n} - \sqrt[p]{x}$. 26. $\lim_{n \rightarrow \infty} \sin nx = 0$, $x = k\pi$, jinak limita neexistuje, $\lim_{n \rightarrow \infty} \cos nx = 1$, $x = 2k\pi$, jinak limita neexistuje. (Použijte, že $\lim_{n \rightarrow \infty} (\sin(n+2)x - \sin nx) = 0$, existuje-li limita $\lim_{n \rightarrow \infty} \sin nx$.)

V. SPOČTĚTE LIMITY

1. $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt{n}(\sqrt[n]{3} - \sqrt[n]{2})$
2. $\lim_{n \rightarrow +\infty} (\sqrt[3]{\sqrt{n^7} + \sqrt[3]{n^7}} - \sqrt[3]{\sqrt{n^7} - \sqrt[3]{n^7}})$
3. $\prod_{n=1}^{\infty} \left(1 - \frac{1}{(n+1)^2}\right)$
4. Spočítejte v závislosti na $k, l \in \mathbb{N}$ a) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^k - (n-1)^l}{n^k + n^l}$; b) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(n+1)^k + (-n)^l}{(n-1)^k - n^l}$.
5. Dokažte, že součin $\frac{2}{1} \cdot \frac{2}{3} \cdot \frac{4}{3} \cdot \frac{4}{5} \cdot \frac{6}{5} \cdot \dots$ má konečnou nenulovou hodnotu.
6. Dokažte, že $\lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{i=0}^k a_i \sqrt{n+i} = 0$, pokud $\sum_{i=0}^k a_i = 0$

VÝSLEDKY A NÁVODY. 1. 0 (vhodně rozšiřte a jmenovatele odhadněte). 2. $\frac{2}{3}$ 3. $\frac{1}{2}$ (vyjádřete jednoduše $\prod_{n=1}^k (1 - \frac{1}{(n+1)^2})$ a spočítejte limitu této posloupnosti) 4. a) 1, pokud $k > l$; -1 , pokud $k < l$; 0, pokud $k = l$. b) 1, pokud $k > l$; $(-1)^l$, pokud $k < l$; $-\infty$, pokud $k = l$ je sudé; -1 , pokud $k = l$ je liché. 5. Použijte větu o limitě monotónní posloupnosti. 6. Dokazujte matematickou indukci v závislosti na k . Pro $k = 2$ proveďte vhodné rozšíření.

VI. VYŠETŘETE KONVERGENCI NÁSLEDUJÍCÍCH ŘAD:

1. $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{(k!)^2}{(2k)!}$
2. $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{k!}{k^k}$
3. $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{(k!)^2}{k^k}$
4. $\sum_{k=1}^{\infty} \arcsin^k \frac{k}{k\sqrt{2+1}}$
5. $\sum_{k=1}^{\infty} (-1)^k \left(\frac{2k+100}{3k+1}\right)^k$
6. $\sum_{k=1}^{\infty} \sin k$

ZJISTĚTE, PRO KTERÉ HODNOTY PARAMETRŮ KONVERGUJÍ NÁSLEDUJÍCÍ ŘADY:

7. $\sum_{k=1}^{\infty} k \ln x$, $x \in \mathbb{R}$
8. $\sum_{k=2}^{\infty} \frac{\sqrt{k+2} - \sqrt{k-2}}{k^\alpha}$, $\alpha \in \mathbb{R}$
9. $\sum_{k=1}^{\infty} \operatorname{tg} \frac{k^\alpha + 1}{k^\beta + 1}$, $0 \leq \alpha \leq \beta$
10. $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{x^k}{1+x^{2k}}$, $x \in \mathbb{R}$
11. $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{(k-1)! e^k}{k^k} \frac{x^k}{1+x^{2k}}$, $x \in \mathbb{R}$
12. $\sum_{k=0}^{\infty} k x e^{-kx} \cos kx$, $x \in \mathbb{R}$
13. $\sum_{k=1}^{\infty} \left(1 + \frac{1}{k}\right)^{k^2} x^k$, $x \in \mathbb{R}$
14. $\sum_{k=2}^{\infty} \sin^2 \frac{x}{\sqrt{k \ln k}}$, $x \in \mathbb{R}$
15. $\sum_{k=0}^{\infty} \frac{z^{k^2}}{2^k}$, $z \in \mathbb{C}$
16. $\sum_{k=1}^{\infty} \sin(\pi \sqrt{k^2 + 1}) \sqrt[4]{\frac{x^2}{x^2 + 1}}$, $x \in \mathbb{R}$

VYŠETŘETE KONVERGENCI (ABSOLUTNÍ, NEABSOLUTNÍ) NÁSLEDUJÍCÍCH ŘAD:

17. $\sum_{k=1}^{\infty} (-1)^k \frac{k \sin k}{k^2 + 1}$
18. $\sum_{k=1}^{\infty} (-1)^k \frac{k \sin^2 k}{k^2 + 1}$
19. $\sum_{k=2}^{\infty} (-1)^k \frac{\sqrt{k}}{\ln k}$
20. $\sum_{k=1}^{\infty} (-1)^k \frac{\sqrt{k} \sinh k^2 + \cosh k^2}{k+1 \cosh k^2 + 1}$
21. $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{z^k}{k + \sqrt{k}}$, $z \in \mathbb{C}$

VÝSLEDKY A NÁVODY. 1. Konverguje. 2. Konverguje. 3. Diverguje. 4. Konverguje. 5. Konverguje absolutně. 6. Diverguje ($\sin k \not\rightarrow 0$). 7. Konverguje, právě když $x \in (0, \frac{1}{e})$. 8. Konverguje, právě když $\alpha > \frac{1}{2}$. 9. Konverguje, právě když $\beta - \alpha > 1$. 10. Konverguje absolutně pro $x \neq \pm 1$, jinak diverguje. 11. Konverguje absolutně pro $x \neq \pm 1$, pro $x = -1$ konverguje neabsolutně (Leibnizovo kritérium), pro $x = 1$ diverguje (srovnání s $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{k}}$). (Pro $x = \pm 1$ použijte Stirlingův vzorec pro $k!$.) 12. Konverguje absolutně pro $x \geq 0$, pro $x < 0$ diverguje (nutná podmínka konvergence). 13. Konverguje absolutně pro $|x| < \frac{1}{e}$, jinak diverguje (pro $x = \pm \frac{1}{e}$ obtížnější, nikoli elementární). 14. Konverguje absolutně. (Srovnejte s $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{1}{k \log^2 k}$, a ověřte, že tato řada konverguje.) 15. Konverguje absolutně pro $|z| \leq 1$, jinak diverguje. 16. Konverguje absolutně pro $x = 0$, jinak konverguje neabsolutně.

1. Zjistěte, pro které hodnoty $\alpha \geq 0$ a $m \in \mathbb{Z}$ konverguje řada

(17 bodů)
$$\sum_{k=1}^{\infty} \frac{k^m}{\left(\alpha^2 + \frac{1}{k}\right)^k}.$$

Řešení. Zřejmě jde o řadu s kladnými členy. Zkusme použít odmocninové kritérium.

$$\sqrt[k]{\frac{k^m}{\left(\alpha^2 + \frac{1}{k}\right)^k}} = \frac{(\sqrt[k]{k})^m}{\alpha^2 + \frac{1}{k}} \xrightarrow{k \rightarrow \infty} \begin{cases} \frac{1}{\alpha^2} & \alpha > 0, \\ +\infty & \alpha = 0. \end{cases}$$

Z limitního odmocninového kritéria tedy plyne, že pro $\alpha > 1$ (a libovolné m) řada konverguje, zatímco pro $\alpha \in [0, 1)$ (a libovolné m) řada diverguje. O tom, co se děje, pokud $\alpha = 1$, odmocninové kritérium nic neříká.

Pro $\alpha = 1$ má naše řada tvar $\sum_{k=1}^{\infty} \frac{k^m}{\left(1 + \frac{1}{k}\right)^k}$. Víme, že $\lim_{k \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{k}\right)^k = e$, a tedy

$$\lim_{k \rightarrow \infty} \frac{k^m}{\left(1 + \frac{1}{k}\right)^k} = \frac{1}{e} \in (0, \infty),$$

a tedy naše řada konverguje, právě když konverguje řada $\sum_{k=1}^{\infty} k^m$. Ta ovšem konverguje, právě když $m < -1$.

Závěr: Řada ze zadání konverguje, právě když $\alpha > 1$ (a m je libovolné), nebo $\alpha = 1$ a $m < -1$.

2. Spočtete limitu

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left([\sqrt{2n}]^2 + \sin^5 n \right) \cdot \left(\sqrt[3]{n^3 + 2n} - \sqrt[3]{n^3 + 5n} \right).$$

Hranaté závorky označují celou část čísla.

(17 bodů)

Řešení. Limita je -2 . Postup stejný, jako ve druhé verzi.

3. Spočtete limitu

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\sqrt[n]{7} - \frac{1}{2} \right)^n.$$

Věty (a/nebo definice), které používáte, zformulujte a jejich užití podrobně vysvětlete. (16 bodů)

Řešení. Limita je 0. Postup a zdůvodnění analogické, jako ve třetí verzi.

TEST ČÍSLO 1 - DRUHÁ VERZE

1. Zjistěte, pro které hodnoty $\alpha \geq 0$ a $m \in \mathbb{Z}$ konverguje řada

(17 bodů)
$$\sum_{k=1}^{\infty} \frac{k^m}{\left(2\alpha + \frac{1}{k}\right)^k}.$$

Řešení. Řada konverguje, právě když $\alpha > \frac{1}{2}$ (a m je libovolné), nebo $\alpha = \frac{1}{2}$ a $m < -1$. (Postup stejný jako v první verzi.)

2. Spočítejte limitu

$$\lim_{n \rightarrow \infty} ([3\sqrt{n}]^2 + 10 \sin n) \cdot \left(\sqrt[3]{n^3 + n} - \sqrt[3]{n^3 + 15n} \right).$$

Hranaté závorky označují celou část čísla.

(17 bodů)

Řešení. Výraz, jehož limitu počítáme, nejprve upravme.

$$\begin{aligned} & ([3\sqrt{n}]^2 + 10 \sin n) \cdot \left(\sqrt[3]{n^3 + n} - \sqrt[3]{n^3 + 15n} \right) \\ &= ([3\sqrt{n}]^2 + 10 \sin n) \cdot \left(\sqrt[3]{n^3 + n} - \sqrt[3]{n^3 + 15n} \right) \cdot \frac{(\sqrt[3]{n^3 + n})^2 + (\sqrt[3]{n^3 + n}) \cdot (\sqrt[3]{n^3 + 15n}) + (\sqrt[3]{n^3 + 15n})^2}{(\sqrt[3]{n^3 + n})^2 + (\sqrt[3]{n^3 + n}) \cdot (\sqrt[3]{n^3 + 15n}) + (\sqrt[3]{n^3 + 15n})^2} \\ &= ([3\sqrt{n}]^2 + 10 \sin n) \cdot \frac{n - 15n}{(\sqrt[3]{n^3 + n})^2 + (\sqrt[3]{n^3 + n}) \cdot (\sqrt[3]{n^3 + 15n}) + (\sqrt[3]{n^3 + 15n})^2} \\ &= \frac{-14n \cdot ([3\sqrt{n}]^2 + 10 \sin n)}{n^2 \cdot \left(\left(\sqrt[3]{1 + \frac{1}{n^2}} \right)^2 + \left(\sqrt[3]{1 + \frac{1}{n^2}} \right) \cdot \left(\sqrt[3]{1 + \frac{15}{n^2}} \right) + \left(\sqrt[3]{1 + \frac{15}{n^2}} \right)^2 \right)} \\ &= -14 \cdot \frac{\frac{[3\sqrt{n}]^2}{n} + 10 \frac{\sin n}{n}}{\left(\sqrt[3]{1 + \frac{1}{n^2}} \right)^2 + \left(\sqrt[3]{1 + \frac{1}{n^2}} \right) \cdot \left(\sqrt[3]{1 + \frac{15}{n^2}} \right) + \left(\sqrt[3]{1 + \frac{15}{n^2}} \right)^2} \end{aligned}$$

Jmenovatel zlomku má zřejmě limitu 3. Dále, $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sin n}{n} = 0$, neboť $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} = 0$ a $\sin n$ je omezená posloupnost. Zbývá spočítat $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{[3\sqrt{n}]^2}{n}$. Podle definice celé části platí:

$$\frac{(3\sqrt{n} - 1)^2}{n} \leq \frac{[3\sqrt{n}]^2}{n} \leq \frac{(3\sqrt{n})^2}{n}$$

Výraz na pravé straně je roven 9, výraz na levé straně

$$\frac{9n - 6\sqrt{n} + 1}{n} = 9 - \frac{6}{\sqrt{n}} + \frac{1}{n} \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 9,$$

a tedy dle věty o dvou policajtech dostáváme $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{[3\sqrt{n}]^2}{n} = 9$. Limita ze zadání je tedy rovna $\frac{-14 \cdot 9}{3} = -42$.

3. Spočítejte limitu

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\sqrt[n]{5} - \frac{1}{7} \right)^n.$$

Věty (a/nebo definice), které používáte, zformulujte a jejich užití podrobně vysvětlete. (16 bodů)

Řešení. Limita je 0. Postup a zdůvodnění analogické, jako ve třetí verzi.

TEST ČÍSLO 1 - TŘETÍ VERZE

1. Zjistěte, pro které hodnoty $\alpha \geq 0$ a $m \in \mathbb{Z}$ konverguje řada

(17 bodů)
$$\sum_{k=1}^{\infty} \frac{k^m}{\left(\sqrt{\alpha} + \frac{1}{k} \right)^k}.$$

Řešení. Řada konverguje, právě když $\alpha > 1$ (a m je libovolné), nebo $\alpha = 1$ a $m < -1$. (Postup stejný jako v první verzi.)

2. Spočítejte limitu

$$\lim_{n \rightarrow \infty} ([57\sqrt{n}]^2 + \cos 7n) \cdot \left(\sqrt[3]{n^3 + 10n} - \sqrt[3]{n^3 + 5n} \right).$$

Hranaté závorky označují celou část čísla.

(17 bodů)

Řešení. Limita je $5 \cdot 19 \cdot 57 = 5415$. Postup stejný, jako ve druhé verzi.

3. Spočítejte limitu

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\sqrt[n]{9} - \frac{1}{5} \right)^n.$$

Věty (a/nebo definice), které používáte, zformulujte a jejich užití podrobně vysvětlete. (16 bodů)

Řešení. Jsou alespoň dvě možnosti. Kurzívou napsané věty či definice je třeba zformulovat (a vysvětlit použití - která čísla v tomto konkrétním případě odpovídají příslušným písmenkům v obecné větě).

1. MOŽNOST: Víme, že $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{9} = 1$ a přitom $\sqrt[n]{9} > 1$ pro všechna n . Z *definice limity* (v obvyklém tvaru pro $\varepsilon = \frac{1}{10}$) dostáváme, že existuje takové n_0 , že pro všechna $n > n_0$ platí $1 < \sqrt[n]{9} < 1 + \frac{1}{10}$. To znamená, že pro $n > n_0$ platí $0 < \frac{4}{5} < \sqrt[n]{9} - \frac{1}{5} < \frac{9}{10}$, a tedy $0 < \left(\sqrt[n]{9} - \frac{1}{5}\right)^n < \left(\frac{9}{10}\right)^n$. Dále víme, že $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{9}{10}\right)^n = 0$ (*geometrická posloupnost s kvocientem z (0, 1)*), a tedy limita je 0 z *věty o polícajtech*.

2. MOŽNOST: $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{\left(\sqrt[n]{9} - \frac{1}{5}\right)^n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{9} - \frac{1}{5} = \frac{4}{5}$, protože víme, že $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{9} = 1$. Platí $\frac{4}{5} < 1$, a tedy podle *limitního odmocninového kritéria* řada $\sum_{n=1}^{\infty} \left(\sqrt[n]{9} - \frac{1}{5}\right)^n$ konverguje, a tedy limita ze zadání je 0 podle *nutné podmínky pro konvergenci řady*.

VII. SPOČÍTEJTE LIMITY NEBO DOKAŽTE, ŽE NEEXISTUJÍ

1. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1+x)(1+2x)(1+3x)-1}{x}$ 2. $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{x^2-5x+6}{x^2-8x+15}$ 3. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1-\cos x}{x^2}$ 4. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\operatorname{tg} x}{x}$ 5. $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{3}} \frac{\sin(x-\frac{\pi}{3})}{1-2\cos x}$
6. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin 5x - \sin 3x}{\sin x}$ 7. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin \alpha x}{\sin \beta x}$ 8. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1+\sin x - \cos x}{1+\sin px - \cos px}$ 9. $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{6}} \frac{2\sin^2 x + \sin x - 1}{2\sin^2 x - 3\sin x + 1}$
10. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1+x} - \sqrt{1-x}}{\sqrt[3]{1+x} - \sqrt[3]{1-x}}$ 11. $\lim_{x \rightarrow 7} \frac{\sqrt{x+2} - \sqrt[3]{x+20}}{\sqrt{x+9} - 2}$ 12. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{(1+mx)^n - (1+nx)^m}{x^2}$, ($m, n \in \mathbb{N}$)
13. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x+x^2+\dots+x^n-n}{x-1}$, ($n \in \mathbb{N}$)   14. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[3]{1+x}-1}{x}$ 15. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt[n]{1+ax} - \sqrt[n]{1+bx}}{x}$, ($m, n \in \mathbb{N}, a, b \in \mathbb{R}$)
16. $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^m-1}{x^n-1}$, ($m, n \in \mathbb{N}$)   17. $\lim_{x \rightarrow 1} ([x] - x)$ 18. $\lim_{x \rightarrow 0} x \cdot \left[\frac{1}{x}\right]$ 19. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^2}{\sqrt{1+x\sin x} - \sqrt{\cos x}}$
20. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{\cos x} - \sqrt[3]{\cos x}}{\sin^2 x}$ 21. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\log(\cos \alpha x)}{\log(\cos \beta x)}$

VÝSLEDKY A NÁVODY. 1. 6   2. $-\frac{1}{2}$ 3. $\frac{1}{2}$ 4. 1   5. $\frac{\sqrt{3}}{3}$ 6. 2   7. $\frac{\alpha}{\beta}$, pokud $\beta \neq 0$.   8. $\frac{1}{p}$, pokud $p \neq 0$.   9. -3   10. $\frac{3}{2}$ 11. $\frac{112}{27}$ 12. $\frac{1}{2}mn(n-m)$ 13. $\frac{1}{2}n(n+1)$ 14. $\frac{1}{n}$ 15. $\frac{an-bm}{mn}$ 16. $\frac{m}{n}$ 17. Limita neexistuje (zleva -1, zprava 0).   18. 1   19. $\frac{4}{3}$ 20. $-\frac{1}{12}$ 21. $\frac{\alpha^2}{\beta^2}$, pokud $\beta \neq 0$

VIII. SPOČTĚTE NÁSLEDUJÍCÍ LIMITY:

1. $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{x+2}{2x+1}\right)^{x^2}$
2. $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{x^2+1}{x^2-2}\right)^{x^2}$
3. $\lim_{x \rightarrow 0} (1+x^2)^{\cot^2 x}$
4. $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1+\operatorname{tg} x}{1+\sin x}\right)^{\frac{1}{\sin^2 x}}$
5. $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\log(x^2-x+1)}{\log(x^{10}+x+1)}$
6. $\lim_{x \rightarrow 0} x \cdot \sqrt{|\cos \frac{1}{x}|}$
7. $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\log(1+\sqrt{x}+\sqrt[3]{x})}{\log(1+\sqrt[3]{x}+\sqrt[4]{x})}$
8. $\lim_{x \rightarrow \infty} (\sin \log(x+1) - \sin \log x)$
9. $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{a^x+b^x+c^x}{3}\right)^{\frac{1}{x}}, (a, b, c > 0)$
10. $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4}} \frac{\sin x - \cos x}{(x - \frac{\pi}{4})^2}$
11. $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4}} \frac{\sin x - \cos x}{(x - \frac{\pi}{4})^3}$
12. $\lim_{x \rightarrow +\infty} x \left(\frac{\pi}{2} - \arcsin \frac{x}{\sqrt{x^2+1}}\right)$
13. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\operatorname{arctg}(1+x) - \operatorname{arctg}(1-x)}{x}$
14. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{i \cdot \arcsin x}{ix + \sin x - 2x}$
15. $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1+x \cdot 2^x}{1+x \cdot 3^x}\right)^{\frac{1}{x^2}}$
16. $\lim_{x \rightarrow +\infty} \log(1+2^x) \cdot \log(1+\frac{3}{x})$
17. $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin(\sin(x))}{\cos(\frac{\pi}{2} \cos x)} \cdot x^k$
18. $\lim_{x \rightarrow \infty} (\cos \sqrt{x+1} - \cos \sqrt{x-1})$,
19. $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4}} \operatorname{tg} 2x \cdot \operatorname{tg} \left(\frac{\pi}{4} - x\right)$
20. Najděte $a, b \in \mathbb{R}$, aby platilo $\lim_{x \rightarrow -\infty} (\sqrt{x^2 - x + 1} - ax - b) = 0$.

VÝSLEDKY A NÁVODY. 1. 0 2. e^3 3. e 4. 1 5. $\frac{1}{5}$ 6. 0 7. $\frac{3}{2}$ 8. 0 9. $\sqrt[3]{abc}$ 10. Limita neexistuje. 11. $+\infty$ 12. 1 13. 1 14. $\frac{1-i}{2}$ 15. $\frac{2}{3}$ 16. $3 \log 2$ 17. 0 pro $k > 1$, $\frac{4}{\pi}$ pro $k = 1$, $+\infty$ pro $k < 1$ liché, neexistuje pro $k < 1$ sudé. 18. 0 19. $\frac{1}{2}$ 20. $a = -1, b = \frac{1}{2}$

IX. VYŠETŘETE SPOJITOST A NAJDETE DERIVACI FUNKCÍ

1. x^x
2. $\left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}}$
3. $(\sin x)^{\cos x}$
4. $\operatorname{arctg}(\operatorname{tg}^2 x)$
5. $\arcsin(\sin x)$,
6. $\log \arccos x$
7. $x \arcsin \sqrt{\frac{x}{x+1}} + \operatorname{arctg} \sqrt{x} - \sqrt{x}$
8. $\operatorname{arctg} e^x - \log \sqrt{\frac{e^{2x}}{e^{2x}+1}}$
9. $\operatorname{arctg} \sqrt{x^2-1} - \frac{\log x}{\sqrt{x^2-1}}$
10. $(\operatorname{arctg} x)^{\arcsin x}$
11. $f(x) = \begin{cases} e^{\ln|x|} & x \neq 0 \\ 1 & x = 0 \end{cases}$
12. Spočtěte limity a) $\lim_{x \rightarrow a} \frac{x^x - a^a}{x - a}, (a > 0)$, b) $\lim_{x \rightarrow 0} (x + e^x)^{\frac{1}{x}}$.

VÝSLEDKY A NÁVODY. 1. f je definována a spojitá na $(0, \infty)$, $\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = 1$, lze tedy spojitě dodefinovat na $[0, \infty)$. $f'(x) = x^x(\log x + 1)$ pro $x > 0$. Po dodefinování platí $f'_+(0) = -\infty$. 2. f je definována a spojitá na $(0, \infty)$, $\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = +\infty$, nelze spojitě rozšířit. $f'(x) = \left(\frac{1}{x}\right)^{\frac{1}{x}+2} \cdot (\log x - 1)$ pro $x > 0$. 3. f je definována a spojitá na $\bigcup_{k \in \mathbb{Z}} (2k\pi, (2k+1)\pi)$. $\lim_{x \rightarrow 2k\pi^+} f(x) = 0$, $\lim_{x \rightarrow (2k+1)\pi^-} f(x) = +\infty$, lze tedy spojitě rozšířit na $\bigcup_{k \in \mathbb{Z}} \langle 2k\pi, (2k+1)\pi \rangle$. $f'(x) = (\sin x)^{\cos x} \cdot \left(\frac{\cos^2 x}{\sin x} - \sin x \log \sin x\right)$ pro $x \in \bigcup_{k \in \mathbb{Z}} (2k\pi, (2k+1)\pi)$. Po dodefinování je $f'_+(2k\pi) = 1$. 4. f je definována a spojitá na $\bigcup_{k \in \mathbb{Z}} \left(-\frac{\pi}{2} + k\pi, \frac{\pi}{2} + k\pi\right)$. $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2} + k\pi} f(x) = \frac{\pi}{2}$, lze tedy spojitě rozšířit na $\mathbb{R}$. $f'(x) = \frac{2 \sin x \cos x}{\cos^4 x + \sin^4 x}$ pro x z definičního oboru f ; po dodefinování je $f'\left(\frac{\pi}{2} + k\pi\right) = 0$, neboli uvedený vzoreček pak platí na $\mathbb{R}$. 5. f je definována a spojitá na $\mathbb{R}$. $f'(x) = 1$ pro $x \in \left(-\frac{\pi}{2} + 2k\pi, \frac{\pi}{2} + 2k\pi\right)$, $f'(x) = -1$ pro $x \in \left(\frac{\pi}{2} + 2k\pi, \frac{3}{2}\pi + 2k\pi\right)$, $f'_-\left(\frac{\pi}{2} + 2k\pi\right) = f'_+\left(-\frac{\pi}{2} + 2k\pi\right) = 1$, $f'_+\left(\frac{\pi}{2} + 2k\pi\right) = f'_-\left(-\frac{\pi}{2} + 2k\pi\right) = -1$ ($k \in \mathbb{Z}$). 6. f je definována a spojitá na $\langle -1, 1 \rangle$, $\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = -\infty$. $f'(x) = -\frac{1}{\arccos x \cdot \sqrt{1-x^2}}$ pro $x \in (-1, 1)$, $f'_+(-1) = -\infty$. 7. f je definována a spojitá na $\langle 0, +\infty \rangle$. $f'(x) = \arcsin \sqrt{\frac{x}{x+1}}$ pro $x > 0$, $f'_+(0) = 0$. 8. f je definována a spojitá na $\mathbb{R}$, $f'(x) = \frac{e^x - 1}{e^{2x} + 1}$ pro $x \in \mathbb{R}$. 9. f je definována a spojitá na $(1, \infty)$, $\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = 0$, lze tedy spojitě rozšířit na $\langle 1, \infty \rangle$. $f'(x) = \frac{x \log x}{(x-1)^{\frac{3}{2}}}$ pro $x > 1$, po dodefinování je $f'_+(-1) = +\infty$.

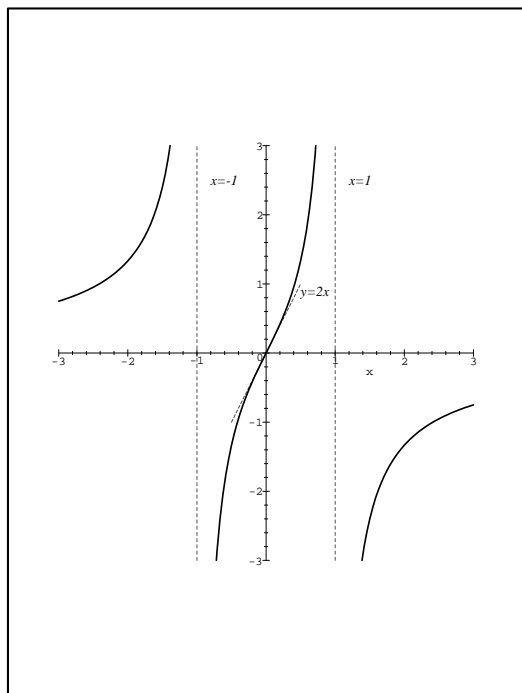
10. f je definována a spojitá na $(0, 1)$, $\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = 1$, lze tedy spojitě dodefinovat na $\langle 0, 1 \rangle$.
 $f'(x) = (\operatorname{arctg} x) \arcsin x \cdot \left(\frac{\log \operatorname{arctg} x}{\sqrt{1-x^2}} + \frac{\arcsin x}{(1+x^2) \operatorname{arctg} x} \right)$ pro $x \in (0, 1)$, $f'_-(1) = +\infty$, po dodefinování je $f'_+(0) = -\infty$.
 11. f je definována a spojitá na $(-\infty, -1) \cup (-1, 0) \cup (0, 1) \cup (1, \infty)$, $\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = 1$,
 $\lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow -1^+} f(x) = 0$, $\lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow -1^-} f(x) = +\infty$. Funkce f lze tedy rozšířit na celé $\mathbb{R}$
 tak, že bude spojitá všude kromě bodů ± 1 , a navíc bude spojitá v bodě 1 zleva a v bodě -1
 zprava. $f'(x) = -e^{\frac{1}{\log|x|}} \cdot \frac{1}{x \log^2|x|}$ pro $x \neq 0, \pm 1$. Po dodefinování je $f'_+(0) = -\infty$, $f'_-(0) = +\infty$,
 $f'_-(1) = f'_+(-1) = 0$.
 12. a) $a^a(\log a + 1)$, b) e^2 .

X. PŘÍKLADY NA PRŮBĚH FUNKCÍ

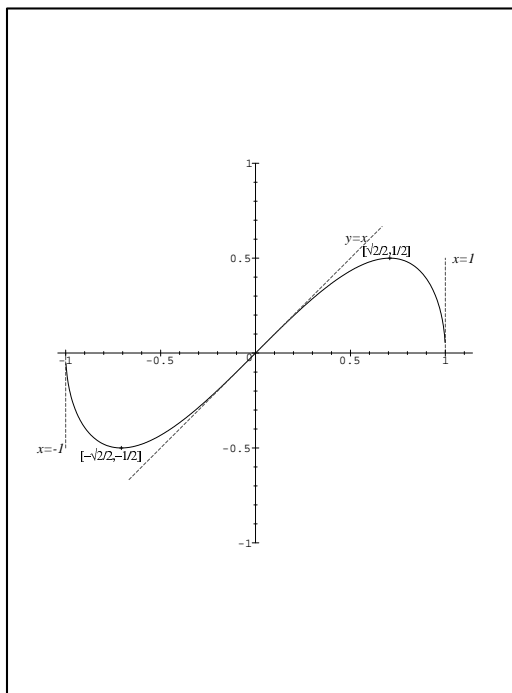
1. $f(x) = \frac{2x}{1-x^2}$ 2. $f(x) = x\sqrt{1-x^2}$ 3. $f(x) = \sqrt[3]{x^3 - x^2 - x + 1}$ 4. $f(x) = \sqrt[3]{x^2} - \frac{2}{\sqrt{x}}$
 5. $f(x) = \sqrt[3]{x^2} - \sqrt[3]{x^2 + 1}$ 6. $f(x) = \frac{x^4 + 8}{x^3 + 1}$ 7. $f(x) = (x+1)^{\frac{2}{3}} + (x-1)^{\frac{2}{3}}$ 8. $f(x) = \frac{|x+1|^{\frac{3}{2}}}{\sqrt{x}}$
 9. $f(x) = 1 - x + \sqrt{\frac{x^3}{3+x}}$ 10. $f(x) = \sin x + \cos^2 x$ 11. $f(x) = |\sin x| + \cos 2x$
 12. $f(x) = \exp(-x^2 + 3x - 7)$

VÝSLEDKY A NÁVODY.

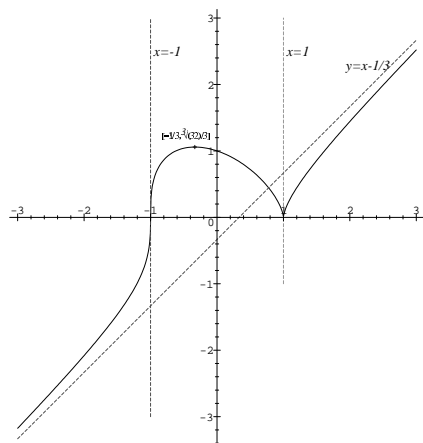
1.

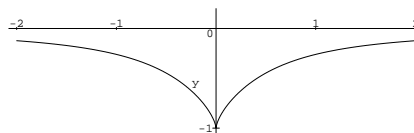
2.

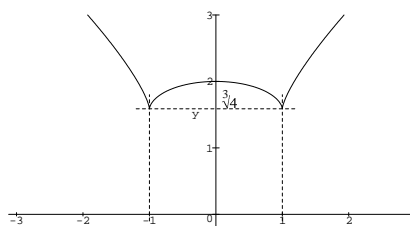
3.

5.

7.

Řešení příkladu X/6 – průběh funkce $f(x) = \frac{x^4+8}{x^3+1}$

1. $D_f = (-\infty, -1) \cup (1, \infty)$, f je spojitá na svém definičním oboru. Navíc zřejmě $f(x) > 0$ pro $x > -1$ a $f(x) < 0$ pro $x < -1$.

2. $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = +\infty$, $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = -\infty$, $\lim_{x \rightarrow -1^-} f(x) = -\infty$, $\lim_{x \rightarrow -1^+} f(x) = +\infty$.

3. Pro $x \in D_f$ platí: $f'(x) = \frac{x^2(x-2)(x^3+2x^2+4x+12)}{(x^3+1)^2}$. Vyšetřeme znaménko derivace. K tomu nejprve vyšetřeme funkci $g(x) = x^3 + 2x^2 + 4x + 12$.

Tato je spojitá na $\mathbb{R}$, stejně jako její derivace. Platí $g'(x) = 3x^2 + 4x + 4$. Diskriminant této funkce je $4^2 - 4 \cdot 4 \cdot 3 = -32 < 0$, tedy $g'(x) > 0$ pro všechna $x \in \mathbb{R}$, a tedy g je rostoucí na $\mathbb{R}$. Protože $\lim_{x \rightarrow -\infty} g(x) = -\infty$ a $\lim_{x \rightarrow +\infty} g(x) = +\infty$, má funkce g právě jeden reálný kořen. Označme ho α . Protože $g(0) = 12 > 0$, je $\alpha < 0$. Pro přesnější určení si povšimněme, že $g(-2) = 4 > 0$ a $g(-3) = -9 < 0$, a tedy $\alpha \in (-3, -2)$. Analýzou znaménka $f'(x)$ a použitím věty o vztahu derivace a monotonie dostaneme tabulku:

x		$-\infty$	α	-1	0	2	$+$	$+\infty$	
$f(x)$		$-\infty$	$\nearrow f(\alpha)$	$\searrow -\infty$		$+\infty$	$\searrow 8$	$\searrow \frac{8}{3}$	$\nearrow +\infty$
$f'(x)$			+	0	-		-	0	+

Ještě můžeme alespoň zhruba odhadnout $f(\alpha)$. Platí $f(-2) = -\frac{24}{7} \in (-4, -3)$ a $f(-3) = -\frac{89}{26} \in (-4, -3)$. Máme tedy $f(\alpha) > -4$ (dokonce $f(\alpha) > -\min(\frac{24}{7}, \frac{89}{26})$). Určitě víme, že $f(\alpha) < 0$ (protože $\alpha < -1$). S libovolnou přesností ho můžeme odhadnout následující metodou. Zřejmě obor hodnot funkce f je $(-\infty, f(\alpha)] \cup [\frac{8}{3}, +\infty)$, a tedy pro libovolné $c < 0$ máme $f(\alpha) \geq c$, právě když f nabývá hodnoty c . Zkoumejme tedy rovnici $f(x) = c$. Ta má řešení, právě když $P_c(x) = x^4 - cx^3 - c + 8$ má nějaký kořen. Přitom $P'_c(x) = 4x^3 - 3cx^2 = x^2(4x - 3c)$. Odtud vidíme, že P_c má globální minimum v bodě $x = \frac{3}{4}c$. Spočtěme $P_c(\frac{3}{4}c) = -\frac{27}{256}c^4 - c + 8$. Protože pro $c = -3$ vyjde $P_c(\frac{3}{4}c) > 0$, je $f(\alpha) < -3$ (ve skutečnosti je $f(\alpha)$ (jediným záporným) kořenem rovnice $P_c(\frac{3}{4}c) = 0$). Nám může stačit, že $f(\alpha) \in (-4, -3)$.

4. Pro $x \in D_f$ je $f'(x) = \frac{-6x(x^4-2x-16x^3+8)}{(x^3+1)^3}$. Abychom zjistili, jak je to se znaménkem f'' , zkoumejme nejprve funkci $h(x) = x^4 - 2x - 16x^3 + 8$.

Platí: $h'(x) = 4x^3 - 2 - 48x^2$, $h''(x) = 12x^3 - 96x = 12x(x - 8)$.

Tedy: h' roste na $(-\infty, 0]$, klesá na $[0, 8]$, roste na $[8, +\infty)$. Máme $h'(0) = -2$, a tedy $h' < 0$ na $(-\infty, 8]$. Protože $h'(8) < 0$ a $\lim_{x \rightarrow +\infty} h'(x) = +\infty$, má funkce h' jediný kořen β , a platí pro něj $\beta > 8$.

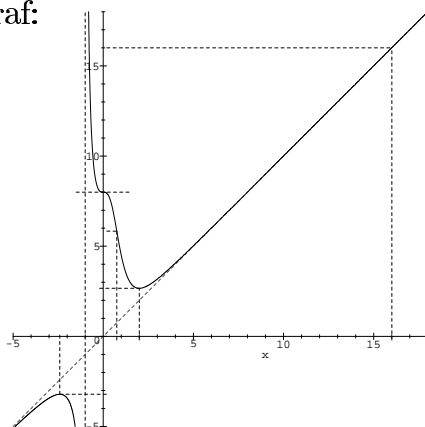
Tedy: Funkce h klesá na $(-\infty, \beta]$ a roste na $[\beta, +\infty)$. Platí $h(0) = 8 > 0$, $h(1) = -9 < 0$, h má tedy kořen $\gamma \in (0, 1)$. Protože $h(\beta) < h(1) < 0$, má funkce h ještě jeden kořen $\delta > \beta$. Z výše uvedených faktů o monotonii jsou γ, δ jediné dva kořeny funkce h . Nyní můžeme doplnit tabulku:

x		$-\infty$	α	-1	0	β	2	δ	$+$	$+\infty$	
$f(x)$		$-\infty$	$\nearrow f(\alpha)$	$\searrow -\infty$		$+\infty$	$\searrow 8$	$\searrow f(\beta)$	$\searrow \frac{8}{3}$	$\nearrow f(\delta)$	$\nearrow +\infty$
$f'(x)$			+	0	-		-	-	0	+	+
$f''(x)$			-	-	-	+	0	-	0	+	+

Ještě můžeme zjistit, že $\delta \in (16, 17)$, $f(\delta) \in (0, 4)$ a $f(\gamma) \in (\frac{9}{2}, 8)$.

5. Funkce f má v $+\infty$ i v $-\infty$ asymptotu $y = x$.

6. Graf:

1. Spočtete limitu:

(17 bodů)
$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\sqrt{x^2 + 6x + 1} - x - 2 \right)^x$$

Řešení. Podle definice obecné mocniny máme:

$$\left(\sqrt{x^2 + 6x + 1} - x - 2 \right)^x = \exp \left(x \cdot \log \left(\sqrt{x^2 + 6x + 1} - x - 2 \right) \right)$$

Nejprve upravme argument logaritmu:

$$\sqrt{x^2 + 6x + 1} - x - 2 = \frac{6x + 1}{\sqrt{x^2 + 6x + 1} + x} - 2 = \frac{6 + \frac{1}{x}}{\sqrt{1 + \frac{6}{x} + \frac{1}{x^2}} + 1} - 2.$$

Odtud vidíme, že limita tohoto výrazu pro $x \rightarrow +\infty$ je 1. Navíc tento výraz na nějakém okolí $+\infty$ nenabývá hodnoty 1, a tedy s použitím věty o limitě složené funkce a vzorečku $\lim_{y \rightarrow 1} \frac{\log y}{y-1} = 1$, dostáváme:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\log \left(\sqrt{x^2 + 6x + 1} - x - 2 \right)}{\sqrt{x^2 + 6x + 1} - x - 3} = 1,$$

a tedy

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow +\infty} x \cdot \log \left(\sqrt{x^2 + 6x + 1} - x - 2 \right) &= \lim_{x \rightarrow +\infty} x \cdot \left(\sqrt{x^2 + 6x + 1} - x - 3 \right) \\ &= \lim_{x \rightarrow +\infty} x \cdot \frac{x^2 + 6x + 1 - (x + 3)^2}{\sqrt{x^2 + 6x + 1} + x + 3} \\ &= \lim_{x \rightarrow +\infty} x \cdot \frac{-8}{\sqrt{x^2 + 6x + 1} + x + 3} \\ &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{-8}{\sqrt{1 + \frac{6}{x} + \frac{1}{x^2}} + 1 + \frac{3}{x}} = \frac{-8}{2} = -4. \end{aligned}$$

Protože funkce $\exp$ je spojitá v bodě -4 , plyne z věty o limitě složené funkce, že původní limita je $e^{-4} = \frac{1}{e^4}$.

2. Spočtete derivaci (včetně jednostranných derivací) funkce f ve všech bodech, kde existují.

(17 bodů)
$$f(x) = \left| \sin^2 x - \frac{3}{4} \right| \cdot \left(\cos x - \frac{1}{2} \right)^2$$

3. Spočtete limitu:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} x \cdot \log \frac{x^2 + 3x}{x^2 + 15}$$

Všechny věty, které používáte, zformulujte a jejich použití podrobně vysvětlete (zvl. u věty o limitě složené funkce). (16 bodů)

1. Spočítejte limitu:

$$(17 \text{ bodů}) \quad \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\sqrt{x^2 + 4x - 2} - x - 1 \right)^x$$

2. Spočítejte derivaci (včetně jednostranných derivací) funkce f ve všech bodech, kde existují.

$$(17 \text{ bodů}) \quad f(x) = \left| \cos^2 x - \frac{1}{2} \right| \cdot \left(\sin x - \frac{1}{\sqrt{2}} \right)^2$$

Řešení. Funkce f je zřejmě definovaná a spojitá na celém $\mathbb{R}$. V bodech, kde výraz v absolutní hodnotě je různý od 0, tj. pokud $\cos x \neq \pm \frac{1}{\sqrt{2}}$, tj. pokud $x \neq \frac{\pi}{4} + k\frac{\pi}{2}$, $k \in \mathbb{Z}$, pak můžeme psát:

$$\begin{aligned} f'(x) &= \operatorname{sgn} \left(\cos^2 x - \frac{1}{2} \right) \cdot 2 \cos x \cdot (-\sin x) \cdot \left(\sin x - \frac{1}{\sqrt{2}} \right)^2 + \left| \cos^2 x - \frac{1}{2} \right| \cdot 2 \left(\sin x - \frac{1}{\sqrt{2}} \right) \cdot \cos x \\ &= 2 \cos x \left(\sin x - \frac{1}{\sqrt{2}} \right) \operatorname{sgn} \left(\cos^2 x - \frac{1}{2} \right) \cdot \left(-\sin x \cdot \left(\sin x - \frac{1}{\sqrt{2}} \right) + \left(\cos^2 x - \frac{1}{2} \right) \cdot \right) \\ &= 2 \cos x \left(\sin x - \frac{1}{\sqrt{2}} \right) \operatorname{sgn} \left(\cos^2 x - \frac{1}{2} \right) \cdot \left(-\sin x \cdot \left(\sin x - \frac{1}{\sqrt{2}} \right) + \left(\frac{1}{2} - \sin^2 x \right) \right) \\ &= 2 \cos x \left(\sin x - \frac{1}{\sqrt{2}} \right)^2 \operatorname{sgn} \left(\cos^2 x - \frac{1}{2} \right) \cdot \left(-\sin x - \left(\frac{1}{\sqrt{2}} + \sin x \right) \right) \\ &= -2 \cos x \left(\sin x - \frac{1}{\sqrt{2}} \right)^2 \operatorname{sgn} \left(\cos^2 x - \frac{1}{2} \right) \cdot \left(2 \sin x + \frac{1}{\sqrt{2}} \right) \end{aligned}$$

Zbývá vyšetřit body $\frac{\pi}{4} + k\frac{\pi}{2}$ pro $k \in \mathbb{Z}$. Protože f je spojitá, můžeme derivace v těchto bodech zkusit počítat jako limitu derivace. Je tedy zřejmé, že

$$f' \left(\frac{\pi}{4} + 2k\pi \right) = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4} + 2k\pi} f'(x) = 0, \quad f' \left(\frac{3}{4}\pi + 2k\pi \right) = \lim_{x \rightarrow \frac{3}{4}\pi + 2k\pi} f'(x) = 0 \quad (k \in \mathbb{Z})$$

Podobně

$$\begin{aligned} f'_+ \left(-\frac{\pi}{4} + 2k\pi \right) &= \lim_{x \rightarrow -\frac{\pi}{4} + 2k\pi +} f'(x) = 2, & f'_- \left(-\frac{\pi}{4} + 2k\pi \right) &= \lim_{x \rightarrow -\frac{\pi}{4} + 2k\pi -} f'(x) = -2, \\ f'_+ \left(-\frac{3}{4}\pi + 2k\pi \right) &= \lim_{x \rightarrow -\frac{3}{4}\pi + 2k\pi +} f'(x) = 2, & f'_- \left(-\frac{3}{4}\pi + 2k\pi \right) &= \lim_{x \rightarrow -\frac{3}{4}\pi + 2k\pi -} f'(x) = -2 \end{aligned}$$

V posledně jmenovaných bodech tedy neexistuje oboustranná derivace, protože příslušné jednostranné derivace jsou různé.

3. Spočítejte limitu:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} x \cdot \sin \frac{x^2 - 9x + 8}{x^3 + 11}$$

Všechny věty, které používáte, zformulujte a jejich použití podrobně vysvětlete (zvl. u věty o limitě složené funkce). (16 bodů)

1. Spočtěte limitu:

(17 bodů)
$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\sqrt{x^2 - 2x - 1} - x + 2 \right)^x$$

2. Spočtěte derivaci (včetně jednostranných derivací) funkce f ve všech bodech, kde existují.

(17 bodů)
$$f(x) = \left| \sin^2 x - \frac{1}{4} \right| \cdot \left(\cos x - \frac{\sqrt{3}}{2} \right)^2$$

3. Spočtěte limitu:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} x \cdot \left(e^{\frac{x^2 - 13x + 42}{x^3 + 153}} - 1 \right)$$

Všechny věty, které používáte, zformulujte a jejich použití podrobně vysvětlete (zvl. u věty o limitě složené funkce). (16 bodů)

Řešení. Platí:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^2 - 13x + 42}{x^3 + 153} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{\frac{1}{x} - \frac{13}{x^2} + \frac{42}{x^3}}{1 + \frac{153}{x^3}} = 0,$$

podle vět o limitě součtu, součinu, rozdílu a podílu. Navíc

$$\frac{x^2 - 13x + 42}{x^3 + 153} = \frac{(x - 6)(x - 7)}{x^3 + 153} \neq 0 \text{ pro } x > 7.$$

Dále víme, že $\lim_{y \rightarrow 0} \frac{e^y - 1}{y} = 1$, a tedy jsou splněny předpoklady *věty o limitě složené funkce*, a proto platí:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{e^{\frac{x^2 - 13x + 42}{x^3 + 153}} - 1}{\frac{x^2 - 13x + 42}{x^3 + 153}} = 1,$$

a tedy dle *věty o limitě součinu* máme

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} x \cdot \left(e^{\frac{x^2 - 13x + 42}{x^3 + 153}} - 1 \right) = \lim_{x \rightarrow +\infty} x \cdot \frac{x^2 - 13x + 42}{x^3 + 153} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{1 - \frac{13}{x} + \frac{42}{x^2}}{1 + \frac{153}{x^3}} = 1$$

podle vět o limitě součtu, součinu, rozdílu a podílu.

Věta o limitě složené funkce: Nechť $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = b$, $\lim_{y \rightarrow b} g(y) = c$ a existuje P prstencové okolí bodu a , že pro $x \in P$ je $f(x) \neq b$, pak $\lim_{x \rightarrow a} g(f(x)) = c$.

V našem případě bylo: $f(x) = \frac{x^2 - 13x + 42}{x^3 + 153}$; $a = +\infty$, $b = 0$, $P = (7, +\infty)$, $g(y) = \frac{e^y - 1}{y}$, $c = 1$.

XI. DALŠÍ PŘÍKLADY NA PRŮBĚH FUNKCÍ

1. $f(x) = \operatorname{arctg} \frac{x+1}{x-1}$ 2. $f(x) = \arcsin \frac{x^2-1}{x^2+1}$ 3. $f(x) = \arccos \frac{2x}{1+x^2}$ 4. $f(x) = \arcsin(\cos^2 x)$
 5. $f(x) = \frac{\arccos x}{\sqrt{1-x^2}}$ *6. $f(x) = \frac{\arccos x}{\sqrt{1-x}}$ *7. $f(x) = \sqrt[3]{\frac{2}{\pi} \operatorname{arctg} \frac{x}{x^2-1}}$
 *8. $f(x) = \arcsin\left(\frac{4}{\pi} \operatorname{arctg} \sqrt{1-x^2}\right)$ *9. $f(x) = \left| \operatorname{arctg} \frac{1-x\sqrt{3}}{x-\sqrt{3}} - \frac{\pi}{4} \right|$
 10. Dokažte, že $e^x - 1 - x - \frac{x^2}{2} - \frac{x^3}{3} \geq 0$ pro všechna $x \in \mathbb{R}$
 11. Dokažte, že funkce $\sin x - x + \frac{x^3}{6}$ je rostoucí na $\mathbb{R}$.
 12. Určete počet inflexních bodů funkce $e^x + ax^3$ v závislosti na a .
 13. Určete počet reálných kořenů rovnice (v závislosti na parametrech):
 a) $x^3 + 3ax + 1 = 0$, b) $x^3 + px + q = 0$, c) $\log x = kx$, d) $x^5 - 5x = a$.

- VÝSLEDKY A NÁVODY.   10. Ukažte, že $f^{(4)} > 0 \Rightarrow f''' \text{ roste} \Rightarrow f'' \geq 0 \Rightarrow f' \text{ roste} \Rightarrow f \geq 0$.
 11. Ukažte, že $f''' \geq 0 \Rightarrow f'' \text{ roste} \Rightarrow f' \geq 0 \Rightarrow f \text{ roste}$.   12. 1 pro $a > 0$, 2 pro $a \in (-\frac{e}{6}, 0)$,
 0 pro $a \leq -\frac{e}{6}$ nebo $a = 0$.   13. a) 1 pro $a > -\frac{1}{\sqrt[3]{4}}$, 2 pro $a = -\frac{1}{\sqrt[3]{4}}$, 3 pro $a < -\frac{1}{\sqrt[3]{4}}$; b) 1 pro
 $p > -\frac{3\sqrt[3]{q^2}}{\sqrt[3]{4}}$, 2 pro $p = -\frac{3\sqrt[3]{q^2}}{\sqrt[3]{4}}$, 3 pro $p < -\frac{3\sqrt[3]{q^2}}{\sqrt[3]{4}}$. c) 0 pro $k > \frac{1}{e}$, 1 pro $k = \frac{1}{e}$ nebo $k \leq 0$, 2 pro
 $k \in (0, \frac{1}{e})$; d) 1 pro $|a| > 4$, 2 pro $|a| = 4$, 3 pro $|a| < 4$.